

Dokumenttitel: Framtidens hälso- och sjukvård 2.0	Diarienummer: LS-LED18-1266-1
Ämnesområde: Planera och styra	Giltig från: 2017-06-20
Nivå: Huvuddokument	
Författare: Landstingsstyrelsens presidium	
Dokumentansvarig: Administrativa enheten	
Beslutad av: Landstingsfullmäktige den 20 juni 2017, § 67/17	

Framtidens hälso- och sjukvård 2.0

Inledning

Detta dokument är fortsättningen på det långsiktiga förbättringsarbete i Landstinget Sörmland som initierades i och med inriktningsdokumentet Framtidens hälso- och sjukvård år 2012. Utgångspunkten är att Sörmland ska vara Sveriges friskaste län år 2025 sett till den självupplevda hälsan. För att åstadkomma det och möjliggöra delaktighet behöver vi vara det ”öppna landstinget” på alla nivåer och ta ansvar för varje persons rätt till god hälsa, kultur och utbildning. En strategisk utvecklingsfråga för att uppnå det är den personcentrerade vården. Andra viktiga frågor är att arbeta mer med att främja hälsa och förebygga sjukdom samt tillvarata digitaliseringens möjligheter.

Landstinget Sörmland erbjuder en hälso- och sjukvård av hög medicinsk kvalitet förenat med kostnader som i ett nationellt perspektiv är låga. Landstingets verksamhet ska genomsyras av kvalitet, patientsäkerhet och resurseffektivitet. Den framtida hälso- och sjukvården ska ges nära befolkningen. Endast vård som inte kan tillgodoses i öppen vård ska ges i slutenvård.

Landstinget Sörmland har lågt förtroende hos medborgarna vad gäller delaktighet och tillgänglighet. För att på allvar åstadkomma förbättring och uppnå Sveriges friskaste län år 2025 måste vi kraftsamla kring följande områden: förebyggande och hälsofrämjande arbete, personcentrerad vård, en utbyggd primärvård och en förstärkt närvård, patienter med komplexa behov – kroniker och multisjuka, det digitala landstinget samt främja det goda och närvarande ledarskapet.

Förebyggande och hälsofrämjande arbete

Mål: Förbättrad folkhälsa och mer jämlik hälsa

Ett långsiktigt arbete med förebyggande och hälsofrämjande insatser i hela vårdkedjan leder till högre livskvalitet, friskare befolkning och minskade kostnader för den samlade hälso- och sjukvården. Det kräver att vi går från reaktivt till proaktivt, vilket innebär att vi använder samhällets resurser effektivt samtidigt som vi även bidrar till en mer jämlik hälsa. För att detta ska genomsyra hela sjukvården krävs en attityd- och kulturförändring. Delar av landstinget arbetar idag proaktivt, skillnaden nu är att hela landstinget ska arbeta proaktivt. I det förebyggande och hälsofrämjande arbetet är samarbete med andra aktörer centralt och att stärka detta är en mycket viktig uppgift.

Ett viktigt mål i vårt landsting är minskad sjuklighet och dödlighet genom att fokusera på minskad användning av tobak, minskad alkoholkonsumtion, ökad fysisk aktivitet och förbättrade kostvanor. Här ska vi inledningsvis kraftsamla kring ett rökfritt Sörmland och det handlar om att fokusera på att fasa ut rökningen i vårt län. En särskild ansträngning måste läggas på att förebygga psykisk ohälsa och suicidprevention. Det hälsofrämjande arbetet bör orienteras mot barn, unga och familjer och att insatser sker i så tidig ålder som möjligt.

Landstinget Sörmland erbjuder redan idag befolkningen vissa hälsofrämjande insatser, något som ska utvecklas och stärkas. Screening som omfattar fler sjukdomstillstånd inklusive screening av riskfaktorer samt fler målgrupper behöver komma på plats. De hälsofrämjande insatserna ska karaktäriseras av hög tillgänglighet och låga trösklar. Några särskilda insatser som särskilt bör utvecklas och stärkas är hälsosamtal, hälsoskolor för exempelvis nyanlända samt uppsökande verksamhet för att nå fram till grupper av människor som sällan eller aldrig själva tar kontakt med hälso- och sjukvården.

För att nå framgång inom det förebyggande och hälsofrämjande arbetet behöver vi utveckla och stärka samarbetet med kommuner, stat och civilsamhälle samt stärka samarbetet både internt och externt, även på politisk nivå. Ett första steg i ett utvecklat och stärkt samarbete bör vara en gemensam omfattande satsning på ett rökfritt Sörmland.

Personcentrerad vård

Mål: Patienternas delaktighet i vården ska förbättras

Personcentrerad vård ska vara den sörmländska vårdens kärna vilken utgår från en gemensam värdegrund där patienten är delaktig och patientens resurs tas tillvara. ”Inga beslut om mig, utan mig” ska genomsyra arbetet. Det är patientens samlade behov – medicinskt, socialt, individuellt – som ska vara vägledande för hälso- och sjukvårdens utformning.

Patienten ska vara delaktig i alla beslut om sin egen vård. Det handlar om att delta aktivt i planering och genomförande av den egna vården i samarbete med vårdpersonal och vid behov i samarbete med närstående. Patientens ställning ska stärkas och sjukvården ska bli bättre på att tillvarata patientens och närståendes engagemang i att utveckla verksamheten. Den samlade kunskapen visar att ett personcentrerat arbetssätt och en delaktig patient har en positiv inverkan på vårdens resultat och ett effektivt resursanvändande.

Det personcentrerade arbetssättet utmanar det etablerade arbetssättet och för att införa personcentrerad vård krävs en attityd- och kulturförändring. För att driva på denna förändring måste vi arbeta med kunskapshöjande insatser och sprida goda exempel vilket kan ske via inspirations-, utbildnings- och dialogarbete för all personal. Därigenom förankras arbetssättet och en samsyn och gemensam plattform att utgå ifrån etableras.

Särskilda insatser som ska utvecklas och stärkas är att fler ska erbjudas fast vårdkontakt, utarbeta en strategi för personcentrerad vård (med patientlagen som utgångspunkt) som även innehåller förslag på hur vi effektivt sprider goda exempel i vår organisation. Teambaserad utformning av vården runt patienten är också något som bör utvecklas.

En utbyggd primärvård och en förstärkt närvård

Mål: Det ska bli enklare att söka och få rätt vård

Basen i framtidens hälso- och sjukvård utgörs av den nära vården. Det som är vanligt förekommande, och som är ekonomiskt försvarbart, ska erbjudas närmare patienten.

Primärvården ska ge en effektiv, bred och lättillgänglig hälso- och sjukvård för de flesta vårdbehoven. Det förebyggande och hälsofrämjande arbetet ska prioriteras högt och utgöra en viktig del i primärvårdens uppdrag. Basen är allmänmedicin men genom samarbete med andra medicinska specialiteter och kompetenser ska primärvården klara de flesta vårdbehov. Psykiatrin behöver fortsätta sin utveckling mot att komma närmare patienten, bland annat genom att nyttja digitaliseringens möjligheter. Hälso- och sjukvården ska ha hög tillgänglighet och anpassa mottagningstider samt utveckla tidbokning och andra webbtjänster utifrån patienternas behov och önskemål.

Arbetsfördelning mellan primärvård och den specialiserade sjukvården måste tydligare definieras för att göra hela sjukvårdssystemet effektivare. En större andel av den basala sjukvården vid sjukhusen kommer i framtiden att ske i primärvården samt i patientens hem. Den specialiserade sjukhusvården kommer härigenom att ges utrymme att utvecklas och stärkas gällande genomförandet av avancerade behandlingar. Vid förändring mellan primärvårdens respektive sjukhusvårdens uppdrag behöver ansvars- och resursförändringar hänga ihop på ett bra sätt.

Landstinget ska fortsätta utveckla närvård där mer vård sköts i öppna former och i hemsjukvård. Det handlar om att verka för bästa patientnytta genom att koppla ihop resurser från landsting, kommuner och andra samhällsfunktioner i konstellationer anpassade för särskilda patientgrupper eller enskilda patienter.

Landstinget ska fortsätta utveckla fler mobila team, stärka specialiserad sjukvård i hemmet, erbjuda fler fasta vårdkontakter samt utveckla sjukvårdsassisterad egenvård i hemmet.

Patienter med komplexa behov – kroniker och multisjuka

Mål: Minska onödig vård med bättre omhändertagande direkt

Patienter med komplexa behov, bland annat kroniker och multisjuka, är patientgrupper som kräver omfattande vårdinsatser, som är logistiskt komplicerade och med ett stort antal vårdkontakter. Det är patientgrupper som är relativt få till antalet individer, det handlar om några tusen patienter i vårt län, men som står för en mycket stor andel av vårdens resurser. Vi behöver förbättra för dessa patientgrupper, det vill säga stärka och utveckla en sammanhållen vård och omsorg samtidigt som vi gör det enklare för den enskilde patienten och närstående.

För att stärka kontinuiteten behöver det finnas fler samordningssköterskor som kan samordna vården för dessa patienter. Varje patient med komplexa behov ska ha en samordnare. Vidare behöver vi vidareutveckla samordnad individuell planering (SIP) mot ett patientkontrakt för att ge patienter och närstående en förutsägbarhet och överblick. Vi behöver också satsa på möjlighet till direktinläggning, snabbspår på akuten, skapa fler mobila team, utveckla sammansatta team med bredd av nödvändiga kompetenser samt skapa snabbspår till rätt

vårdgivare. Genomföra vi dessa satsningar kommer vi att ge ett bättre och direkt omhändertagande och förbättra resurseffektiviteten.

Det digitala landstinget

Mål: Fler digitala tjänster som är tillgängliga för och som lever upp till patienternas och medborgarnas förväntningar

Det digitala landstinget handlar inte om ny teknik, utan det handlar om nya sätt att arbeta. Det handlar om att främja digitalisering av mötet, arbetsplatsen och organisationen. Principen är digitalt först, där patienter som kan och vill ska kunna välja digitala alternativ. Det bidrar till effektivare insatser samt att resurser frigörs till dem som behöver personliga möten.

Utvecklingen av det digitala landstinget skapar förutsättningar för såväl den personcentrerade vården som för en sammanhållen vårdprocess där olika huvudmän kan dela information. Det ligger ett stort värde i tillgängliggörande av information för individen, vilket bland annat kan göras via mobila plattformar. För medarbetare i vården innebär digitalisering att kunna ge vård och omsorg av högre kvalitet. I övergången mellan vårdgivare bidrar det till säkrare och snabbare överföring av information. Med nya tekniska lösningar kan processer kopplas till förändringar i vårdflödet. Sammantaget kommer detta att leda till ökad kvalitet, högre patientsäkerhet och större resurseffektivitet.

Digitalisering innebär bland annat att olika former av IT-stöd integreras allt tätare i verksamheter och påverkar dem i grunden. Det handlar om att bryta mönster och strukturer samt att utveckla nya arbetssätt med hjälp av teknikens möjligheter, det vill säga verksamhetsutveckling och förändringsledning där ny teknik är en viktig komponent. Vårt fokus bör vara på att utveckla digital infrastruktur över tid vad gäller såväl teknisk infrastruktur som standarder och arkitektur. Vi bör även utveckla en strategi för digitalt först, integrerade nyttokalkyler, etablering av testbäddar för att utveckla nya funktioner samt att satsa på digital öppenvård där det handlar om att göra det enklare att söka vård. Satsningar på digitalisering måste ses som investeringar, inte som kostnader.

Främja det goda och närvarande ledarskapet

Mål: En attraktiv arbetsgivare där medarbetarna känner arbetsglädje

Landstinget Sörmland ska uppfattas som en attraktiv arbetsgivare där medarbetare och ledare känner stolthet och arbetsglädje i sitt uppdrag att producera vårdtjänster med hög kvalitet, säkerhet och service. Det är en viktig del av varumärket Landstinget Sörmland, inte minst för att kunna behålla och attrahera relevanta kompetenser för att därigenom bygga en robust organisation för framtiden.

En förutsättning för att nå dit är att främja det goda och närvarande ledarskapet. Våra ledare ska inspirera till mod och skapa en trygg miljö där medarbetare vågar ta initiativ och agera. Det ställs höga krav på att vara chef i vården. För att kunna ställa krav och samtidigt ha rimliga förväntningar på våra ledare behöver vi decentralisera ansvar och befogenheter. Ett tydligt mandat driver utveckling.

Trygga ledare är avgörande för att uppnå resultat, skapa en inkluderande kultur samt att hantera förändringar. För att stärka och utveckla våra ledare måste vi ge dem förutsättningar att framgångsrikt utföra sitt uppdrag, vilket vi gör med ett genomtänkt och fokuserat arbete med

ledarskapsutveckling. Vi behöver satsa mer på utbildning och utveckling, däribland utveckling av vårdens ledarprogram. Vi måste också mer kraftfullt arbeta med strategisk chefsförsörjning, bland annat när det gäller att identifiera och utveckla egna talanger i vår organisation.

Avslutningsvis, vi behöver ta fram en strategi för hur landstinget ska bedriva ett systematiskt förbättringsarbete med syfte att ständigt förbättra resultat och upplevelse för patienter och medborgare. Det goda och närvarande ledarskapet har en central roll i genomförandet av en sådan strategi.